

**Komentarz do tabelarycznego sprawozdania z działalności
Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Żyrardowie
za rok 2004**

Zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych Zespół realizuje zadania w zakresie orzecznictwa pozarentowego. Jest on pierwszą instytucją, do której powinna się udać osoba, jeśli chce korzystać z jakichkolwiek instytucjonalnych form pomocy, przywilejów i ulg świadczonych na rzecz niepełnosprawnych przez takie jednostki jak Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie czy Ośrodki Pomocy Społecznej. Orzeczenie wydane przez zespół nie tylko stwierdza fakt niepełnosprawności, ale także w przypadku osób powyżej 16 roku życia określa jego stopień oraz zawiera zakres niezbędnej wymaganej pomocy i wskazania dotyczące np. odpowiedniego zatrudnienia, szkolenia czy uczestnictwa w warsztacie terapii zajęciowej.

Powiatowy Zespół w Żyrardowie realizuje swoje zadania dla mieszkańców powiatu żyrardowskiego, a także na mocy specjalnego porozumienia dla mieszkańców powiatu sochaczewskiego. Swoim zasięgiem obejmujemy więc około 150 tysięcy osób. Przez pięć lat działalności składy orzekające wydały decyzje w sprawach 9,5 tysiąca osób dorosłych oraz 2,5 tysiąca dzieci.

W minionym roku do Zespołu wpłynęło 2260 wniosków o ustalenie stopnia niepełnosprawności (czyli dla osób powyżej 16 roku życia) i 993 wnioski o ustalenie niepełnosprawności (a więc dotyczące dzieci). Najczęściej deklarowanym celem złożenia wniosku w przypadku dorosłych było znalezienie odpowiedniego zatrudnienia, a w następnej kolejności korzystanie z systemu środowiskowego wsparcia samodzielnej egzystencji, uzyskanie zasiłku pielęgnacyjnego oraz konieczność zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze. W przypadku wniosków dzieci zdecydowanie najczęściej - bo w przeszło 88 procentach - jako cel ubiegania się o orzeczenie podawano uzyskanie zasiłku pielęgnacyjnego.

W roku 2004 powołane przez przewodniczących Zespołu składy orzekające wydały 1849 orzeczeń o stopniu niepełnosprawności i 880 orzeczeń o niepełnosprawności. W liczbach tych zawierają się zarówno orzeczenia zaliczające do osób niepełnosprawnych, jak i te odmowne. Wśród osób dorosłych najwięcej było orzeczeń o lekkim stopniu niepełnosprawności - 692. Orzeczeń o stopniu umiarkowanym wydano 639, natomiast znaczny stopień przyznano 403 osobom. Jeśli chodzi o strukturę wiekową osób, którym przyznano stopień niepełnosprawności, to zdecydowanie najwięcej - ponad 52 procent - było pacjentów między 41 a 60 rokiem życia, a więc w wieku produkcyjnym. 40 procent orzeczonych osób miało wykształcenie podstawowe i mniej niż podstawowe. Wśród osób, które w zeszłym roku otrzymały orzeczenia zaliczające do jednego ze stopni niepełnosprawności obserwowaliśmy niewielką nadreprezentację kobiet - było ich o 100 więcej niż mężczyzn.

Biorąc pod uwagę zapisane w orzeczeniach przyczyny powstania niepełnosprawności, najliczniejszą grupę stanowią choroby układu oddechowego i krążenia, a więc przede wszystkim nadciśnienie tętnicze, choroba wieńcowa, zawały serca, astma oskrzelowa, przewlekła obturacyjna choroba płuc i inne. Z powodu tej grupy chorób 490 osób uzyskało w roku ubiegłym orzeczenie o stopniu niepełnosprawności. Drugą co do wielkości grupę stanowią schorzenia narządu ruchu (340 orzeczeń), a za nimi choroby układu nerwowego (268 orzeczeń). W 48 sprawach Zespół nie znalazł podstaw do przyznania jakiegokolwiek stopnia niepełnosprawności.

Przyczyną niepełnosprawności dzieci najczęściej były w roku ubiegłym choroby układu oddechowego i krążenia (zwłaszcza astmy oskrzelowe), a ich odsetek wśród wszystkich przyczyn wyniósł prawie 50 procent. 173 spośród 880 dzieci, których wnioski rozpatrywano w Zespole, nie zaliczono do osób niepełnosprawnych.

Do kompetencji Zespołu należy ponadto wydawanie legitymacji osób niepełnosprawnych. Tych dokumentów wydano w 2004 roku 963.

Odnosząc się do części finansowej sprawozdania, należy podkreślić, iż działalność Zespołu jest finansowana z dotacji otrzymywanej z Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego. W roku ubiegłym wyniosła ona 84 tysiące, z czego prawie 65 tysięcy pochłonęły koszty administracyjno-biurowe, a resztę wynagrodzenia członków składów orzekających. Dodatkowo w wyniku zawartego porozumienia z powiatem sochaczewskim otrzymaliśmy 54 800 zł. na wydatki związane z działalnością jednostki. Warto dodać, iż koszty wynagrodzeń osób orzekających mieszkańców powiatu sochaczewskiego pokrywały władze tamtego powiatu. Łącznie obydwie powiaty przeznaczyły na działalność Zespołu 161 584 zł.

Podsumowując rok 2004 nie sposób nie wspomnieć o problemach, a konkretnie o jednym, który zdeterminował pracę Zespołu w minionym roku. Myślę tu o kontroli przeprowadzonej przez Wojewódzki Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Warszawie w dniach od 23 do 25 lutego oraz 3 i 4 marca. Jej rezultatem było wznowienie postępowań w 113 sprawach, co do których wystąpiły wątpliwości odnośnie zgodności przyznanego stopnia niepełnosprawności z faktycznym stanem zdrowia osób badanych. Polecono również odwołanie w trybie natychmiastowym przewodniczącego Zespołu oraz wszystkich członków składów orzekających. Konieczność przeprowadzenia weryfikacji i stale napływające nowe wnioski, w połączeniu z brakiem odpowiednio przeszkolonych i posiadających stosowne certyfikaty specjalistów, spowodowały wydłużenie czasu pomiędzy złożeniem wniosku a wydaniem orzeczenia. Kiedy 1 września 2004 roku obejmowałem stanowisko przewodniczącego, okres oczekiwania na posiedzenie składu orzekającego wynosił nawet do 6 miesięcy.

Na szczęście dziś ten termin nie straszy już naszych petentów. Zespół ma 20 zupełnie nowych lekarzy orzeczników, co pozwoliło tak zorganizować pracę jednostki, by w stosunkowo krótkim czasie zniwelować narosłe w ciągu kilku miesięcy zaległości. Dziś

na posiedzenie składu orzekającego czeka się około 1 miesiąca, a więc wszystko odbywa się w terminach podanych w kodeksie postępowania administracyjnego.

I choć sprawa owej feralnej weryfikacji została zakończona zarówno na poziomie zespołu powiatowego, jak i wojewódzkiego, to niestety będzie miała ona swój ciąg dalszy. W styczniu tego roku przewodnicząca Wojewódzkiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Warszawie, Pani Anna Olszewska, złożyła w żyrardowskiej prokuraturze zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa z art. 231 Kodeksu Karnego przez członków Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Żyrardowie. W marcu otrzymałem pismo z policji z prośbą o udostępnienie akt wszystkich 113 zakwestionowanych spraw, co uczyniłem 1 kwietnia tego roku. Od tamtej pory nie mam żadnych nowych informacji odnośnie tego postępowania.

Sebastian Litewnicki

*Przewodniczący Powiatowego Zespołu
ds. Orzekania o Niepełnosprawności
w Żyrardowie*

** całość sprawozdania dostępna do wglądu w PZON*